

Парижката мирна конференция

Публикувано от **narniaa** на **15.12.2010**

Парижката мирна конференция. Версайска система от мирни договори

С края на Първата световна война всякакви идеи за установяването на световния мир витаят из Европа. Франция кипи от мъст към Германия, не само заради голямата агресия, която Германия е проявила през войната, а също и заради по-ранни противоречия във френско-пруската война. Великобритания цели да увеличи територията си за сметка на Германия, В САЩ, президентът Уилсън подготвя план за запазване на мира в Европа, а през това време обикновените германски граждани се притесняват от предстоящите промени. Дейвид Лойд Джордж и Жорж Клемансо, представляващи Великобритания и Франция са основните инициатори на създаването на един от най-знаменитите договори в историята на Европа – Версайския.

Мирната конференция в Париж се провежда в обстановка на приповдигнато настроение и демонстрирани надежди за справедлив и траен мир. Парижката мирна конференция се открива на 18 Януари 1919г. в Огледалната зала на Версайския дворец, в присъствието на делегации от 27 страни. В работата на конференцията не се допускат делегации на победените държави и на Съветска Русия. Присъстващите политици и държавници разполагат с множество сътрудници – експерти, консултанти, журналисти и други, чиито общ брой надхвърля 10 000 души. Мирната конференция продължава пет месеца. Всички важни политически и правни въпроси се решават от специалните органи на конференцията: „Съвет на десетте“, включващ държавните ръководители и министрите на външните работи на Великобритания, Франция, САЩ, Италия и Япония; „Съветът на четирите“, състоящ се от държавите ръководители на първите четири велики държави, и „Съветът на петте“, включващ само министрите на външните работи на петте велики сили – победителки (държавния секретар Лансинг, министрите Балфур, Пишон, Сонино и Шинга), и многочислени комисии на експерти, които подготвят основните материали за заседанията на посочените органи. Тези комисии провеждат над 1600 заседания, на част от които се разменят само несъществени заявления. Основните проблеми на мира се решават от Л. Джордж, Уилсън и Ж. Клемансо. Договореностите, постигнати от тези авторитетни държавни мъже, имат определящо значение за решенията на конференцията. „Тримата големи“ обсъждат стратегическите въпроси на политиката спрямо Германия и спрямо нейните бивши съюзници; отношението на победителите към новите реалности, появили се на територията на Русия и на бившата Австро-Унгарска империя, съдбата на германските колонии и на арабските територии, в които след разпадането на Османската империя се създава временно т. нар. „вакуум на Властта“, бъдещето на международната организация за сигурност и др.

Главната цел на участниците В Парижката мир-на конференция - изработването и утвърждаването на мирните договори с победените страни отнема достатъчно време, тъй като се проявяват раз-лични подходи, концепции и виждания за наказание на победените. След петмесечна работа експертните ко-мисии и главно „тримата големи" постигат разбирател-ство по мнозинството основни въпроси на бъдещите договори.

Версайската система от мирни договори урежда положението в Европа след края на Първата световна война, Носи названието си от основния договор с победена Германия, подписан в огледалната зала на двореца във Версай. Останалите мирни договори носят названията си от парижките райони, където са били подписани: Сенжерменски - с Австрия, Трианонски - с Унгария, Ньойски - с България и Севърски - с Турция (не е намерил приложение, поради отхвърлянето му от Турция и е заменен по-късно с договор, подписан в Лозана). Договорите не са свързани юридически един с друг. Системната им връзка се изразява в общите цели на победителите, налагащи своите решения за следвоенния ред в Европа, съобразно техните интереси и воля. При преговорите относно съдържанието на мирните договори, не са допуснати представители на победените страни, поради което последните подписват по принуда и в следствие се стремят да ревизират или отхвърлят договорите.

Изработени са пет мирни договора:

- * Версайски договор - подписан от Германия на 28 юни 1919 г.
- * Сенжерменски договор - подписан от Австрия на 10 септември 1919 г.
- * Ньойски договор - подписан от България на 27 ноември 1919 г.
- * Трианонски договор - подписан от Унгария на 4 юни 1920 г.
- * Севърски договор - подписан от Османската империя на 10 август 1920 г.

Всички договори съдържат сходни клаузи:

- * промени на границите, най-често във вреда на победената държава
- * определяне на максимално количество допустима армия
- * налагане на репарации

Версайски мирен договор

Версайският мирен договор е подписан между Германия и Антантата след Първата световна война на 28 юни 1919 г. Той е изработен от Парижката конференция, под председателството на френския министър председател Жорж Клемансо. Основните негови партньори са американският президент Уидроу Уилсън и английският министър-председател Лойд Джордж. Германия не е поканена на преговорите, поради което повечето германци разглеждат договора като диктат, срещу който трябва да се съпротивляват. Договорът

урежда не само положението на Германия в следвоенния свят, но задава и принципите, по които по-късно се изготвят договорите с останалите победени страни. Договорът, съдържащ 440 члена, разположени в 15 отделни части на тек-стовете, Вкл. първа част - устава на Обществото на народите, и осма част - Международна организация на труда, налага тежки условия на победената държава.

По силата на установения с Версайската система правен ред Германия загубва 13% от територията си. В резултат на това територията ѝ намалява от 541,000 на 467,000 кв. км. Като последица от войната и изгубването на територии населението на Германия намалява съответно от около 68 млн. на около 60 милиона души. Според Версайския Германия изгубва значителни територии, което става по три начина:

- * част от земите ѝ са предадени веднага на съседните държави - Елзас и Лотарингия са върнати на Франция, областта на град Познан и Полският коридор са предадени на Полша, като така се създава т.нар. Полски коридор, който отделя Източна Прусия от останалата част на Германия. Икономически важната Горна Силезия също се предава в ръцете на Полша. Ойпен и Малмьо са предадени на Белгия.

- * територии, предадени на съседните държави (Дания, Белгия, Полша) чрез плебисцити, проведени през 1920 и 1921 г.

- * територии, предадени за управление на Обществото на народите (ОН): това са областта Саар, в която след 15 години трябва да се проведе плебисцит и която на практика се управлява от Франция, околностите и самият град Данциг (Гданск) и град Мемел (Клайпеда), който скоро е предаден на Литва.

Германия губи и всичките си колонии по силата на Версайския договор - колониите си в Източна Африка (Танзания), в Югозападна Африка (Намибия), Того, Камерун и германските владения в Тихия океан. Руанда и Урунди в Източна Африка стават Владения на Белгия; Кионг - на Португалия; Того и Камерун се поделят между Британия и Франция; Югозапад-на Африка, Нова Гвинея с островите Самоа - на Австралия и Нова Зеландия; Каролинските - Марцанскшпе и Маршаловите острови, както и полуостров Щандун в Ки-тай – в Япония.

Германия се задължава да разпусне своята наборна армия, която е наброявала около 8 млн. души и се свежда до 100 000 души доброволци с 15 000 моряци; да разпусне целия Генерален щаб; да предаде цялото си тежко въоръжение - флот (освен малките стражеви кораби), артилерия, военно-въздушни сили. На Германия се забранява да притежава нападателни оръжия, като подводници, самолети, танкове или тежка артилерия. За да се наблюдава нейното разоръжаване е създадена Съюзническа военна контролна комисия. Германия е задължена да изплати репарации и пенсии на пострадалите от войната, които по-късно следва да бъдат определени от създадената Репарационна комисия, както и 5 млн. долара в брой или в натура. Като обезщетение за разрушаването на мините ѝ, Франция трябва да получи големи количества въглища, а като възмездие за потопените от германските подводници кораби, Великобритания получава по-голямата част от германския търговски флот. Иззети са всички чуждестранни авоари на Германия (ок. 7 млрд. долара), заедно с голям брой нейни патенти. Големите ѝ реки получават международен статут, като правото на държавата да увеличава таксите за плаване по тях е силно ограничено.

Договорът задължава Германия да изплати репарации на победителите, компенсирайки ги за щетите, които им е нанесла по време на войната. В договора обаче сумата не е определена. Мирният договор задължава Германия да изплаща репарации в златна валута. Общата сума на репарациите не е уточнена поради острите противоречия между победителите. Франция например настоява да получи сума, равна на нейния национален бюджет, т. е. сумата на репарациите да бъде толкова голяма (800 млрд. марки), че да гарантира съответните плащания на Франция към САЩ и процеса на икономическото възстановяване на страната. Това искане не се приема. Великобритания предлага репарациите да се изчислят на 480 млрд. марки, а САЩ - 228 млрд. марки. Те обаче не желаят да засилят позициите на Франция, нито на отслабят толкова много Германия, че тя да бъде затруднена в своето икономическо възстановяване за дълго време. Затова направените предложения не се приемат на Парижката конференция.

Споровете за репарациите продължават и след международната конференция. През 1921 г. Върховният съвет на Антантата приема цифрата 132 млрд. златни марки, от които Франция ще получи 52%, Англия - 26%, а останалите държави - общо 22%. По този повод Уинстън Чърчил отбелязва със сарказъм: „Икономическите клаузи на мирния договор с Германия са толкова едностранни и необмислени, че стават безполезни и неизпълними” Впрочем, непосредствено след изплащането на първата вноска от репарациите (31 август 1921 г.) Германия, в която инфлацията достига астрономически размери, изпада в тежка финансова криза и моли победителите за отсрочка на следващото плащане, Франция реагира много остро, но се оказва неспособна да промени позицията на партньорите, които приемат немската молба.

Забранен е всякакъв строеж на крепости в пограничната германска територия. Германия е задължена да осигури на Чехословакия и Полша свободно плаване по реките Елба и Одер. Създава се голяма област по течението на река Рейн (целият западен бряг и 50-километрова ивица по източния), в която Германия няма право да държи войски. Това е начин на Франция да държи Германия под контрол, защото през тази област френската армия може винаги да нахлуе в сърцето на Германия. Западният бряг на Рейн остава окупиран от въоръжени сили на Антантата и освободен на три етапа от 1926 до 1930 г.

Създава се Съюзническа контролна комисия, която да следи за изпълнението на договора. Тя притежава голяма власт и може да отмени всяко решение на германското правителство, ако то противоречи на договора или заплашва неговото изпълнение.

По силата на чл. 231 от Версайския договор на Германия се възлагат всички отговорности за началото на войната и за материалните загуби и разрушения: „Съюзените и сдружени правителства заявяват, а Германия признава, че Германия и нейните съюзници са отговорни за причиняването на всички загуби и щети, понесени от съюзените държави и техните граждани в резултат на войната, която им беше наложена с нападението на Германия и нейните съюзници.“

Силните чувства на неудовлетворение и желанията за реабилитация на каквато и да е цена се превръщат във важен морален фактор, гарантиращ по-късно развитието и обществената подкрепа на политиката на германския реваншизъм. Предвид на това днес стават по-нятни думите на германския полковник Крибел, присъствал на подписването на Версайския мирен договор, с които той се обръща към победителите: „Довиждане, господа, среща след двадесет години!“. Договорът е заклеймен от германската пропаганда като несправедлив. Все пак Германия остава единна държава. САЩ не подписват договора, което дава на Германия повод да твърди, че той е диктат и застрашава следвоенния ред и оправдание да се стреми към неговата ревизия, както и към военен реванш.

Сенжерменски мирен договор

Сен-Жерменският мирен договор е подписан между Австрия и страните победителки от Антантата след края на Първата световна война. Изработен от Парижката мирна конференция и подписан на 10 септември 1919 г. в парижкото предградие Сен-Жермен-ан-Ле.

Австро-Унгария се разпада и се образуват три самостоятелни държави - Австрия, Унгария и Чехословакия. Териториалните загуби на Австрия са огромни с оглед на австрийската част на Австро Унгария (Цислейтания). Тя изгубва Южен Тирол и полуостров Истрия в полза на Италия, Далмация, част от Каринтия, Крайна и Босна в полза на Югославия, Галиция в полза на Полша, Буковина в полза на Румъния, както и Бохемия и Моравия, които стават част от новосъздадената Чехословакия. На Австрия се забранява под каквато и да е форма да се съединява с Германия, а армията и се ограничава до 30 хил. души, а военният ѝ флот се отнема. Тя трябва да заплати репарации, размерът на които ще се определи от Репарационната комисия.

Моралните загуби на Австрия са огромни. Австрия загубва 6 500 000 австрийци. От тях 3.5 милиона остават в изкуствено новосформираната държава Чехословакия, около 2 милиона австрийци остават на територията на бившето Унгарско кралство (разкъсано от Румъния, Сърбо-хърватско-словенското кралство, Чехословакия), което преди е било подчинено на австрийската императорска корона. Около половин милион австрийци попадат в италианските граници след откъсването на областта Южен Тирол, която над 1000 години е била населена с австрийци. Австрийци остават и в областта Буковина, присъединена към Румъния, няколко стотин хиляди австрийци от областта Галиция са откъснати от родината си и присъединени към Полша.

На Австрия е позволено да проведе два плебисцита, за да запази малка територия, към която необосновани претенции има Сърбия. След тях Австрия успява да запази Клагенфурт. Единствената териториална придобивка на Австрия е формалното присъединяване на населения с австрийци Бургенланд, който дотогава е бил унгарски. Измерено в цифри: от 684 000 кв. км. на Австрия са оставени едва 83 000 кв. км. и от 53 000 000 население на империята, в новосъздадената Австрия остава с 6 000 000 население.

Истинска катастрофа настъпва в столицата на империята - Виена. От космополитен град с население от 2 500 000 (1914 г.) (от които 400 000 чехи) и един от най-големите градове в света за времето си, се превръща в малък провинциален град. Между 70-75% от жителите напускат града, а според много автори последвалите самоубийства в града са били най-многобройни в света. Огромната производствена база на империята е остава в новосформираните държави. Австрия се оказва на практика без икономика.

Ньойски мирен договор

Подписан е от България и държавите от Антантата в парижкото предградие Ньой на 27 ноември 1919 г. и влиза в сила на 9 август 1920 г. Условието на договора са несправедливи и извънредно тежки. Около 1/10 от територията на България, с обща повърхност от 11 хил. кв. км. се предават на съседни държави. Към Югославия се присъединяват български земи с обща повърхност 2500 кв. км., Южна Добруджа остава в Румъния, а съдбата на Западна Тракия следва да бъде определена по-късно от победителите, като се предвижда държавите да го решат така, че да осигурят за България свободен икономически излаз на Бяло море. Това задължение не е изпълнено. Населената с преобладаващо българско население Западна Тракия е предадена на Гърция, а България е лишена от излаз на Бяло море.

Българската армия трябва да се рекрутира само от доброволци и се ограничава до 20 хил. войници и офицери. В страната може да има не повече от 10 хил. стражари и 3 хил. души погранична стража. Вносът на военни материали се забранява. България няма право да има военна авиация, а военноморският ѝ флот се ограничава до 4 миненосеца без торпеда и торпедни апарати. Разрешава се да съществува само една военна фабрика и едно военно училище.

България се задължава като репарации да заплати в срок от 37 години на равни шестмесечни вноски колосалната сума от 2 милиарда и 250 милиона златни франкове. Длъжна е като реституция да предаде на Югославия 70 000 глави добитък и в продължение на 5 години ежегодно да и предава 50 000 тона въглища. Широко се отварят вратите за чуждестранни капитали и България се лишава от възможността да защити интересите на националното си стопанство.

В следващите години българската външна политика полага усилия да смекчи условията на мирния договор, но това и се отдава само частично. През 1923 г. репарационният дълг е разсрочен, през 1930 г. е намален, а през 1932 г. – отменен.

Трианонски мирен договор

С мирния договор от Трианон се налагат условия на победената в Първата световна война Австро-Унгария. Договорът е наречен така на предградието в Париж, където формално, на 4 юни 1920 г. се слага край на войната.

Договорът съдържа клауза, слагаща край на войната, споразумителна клауза, клауза, налагаща ограничения на въоръжението и клауза за придаване на територии, обхващащи почти $\frac{3}{4}$ от територията на империята съответно към: днешна Словакия и Карпатска Украйна се присъединяват към Чехословакия, Бургенланд се присъединява към Австрия, Хърватия и Славония се присъединяват към Сърбо-Хърватско-Словенското кралство, Трансилвания и част от Банат се присъединяват към Румъния.

Мирният договор от Трианон откъсва около 3,3 милиона унгарци от родината им; половината от тях остава да живее в граничните райони (предимно в южна Словакия), а останалите са разселени във вътрешността на съседните на Унгария държави – най-вече в северната част на Трансилвания в Румъния и във Войводина (Северна Сърбия). От друга страна придадените територии са заселени от не-унгарци.

Унгарският народ е потресен и шокиран от клаузите на Мирния договор от Трианон, които откъсват от страната региони, принадлежали на кралство Унгария от 11-ти век. Девизът на тогавашните унгарци е “Не! Не! Никога!” (Nem! Nem! Soha!!). До сключването на Виенското споразумение през 1938 г., знамената в цяла Унгария се издигат в знак на траур само до половината на пилоната, а едва след това започват да ги издигат и то отново не напълно, а само на две-трети. През тридесетте години на двадесети век унгарските ученици са започвали учебните занятия с молитва, в която се е призовавало за ревизия на договора и възстановяване на Велика Унгария “(Вярвам в един Бог, вярвам в една Империя, вярвам в безкрайната божия справедливост, вярвам във възраждането на Унгария!)”. В Унгария и сега има партии, които са заложили в програмите си ревизия на границите.

Севърски мирен договор

Севърският мирен договор е подписан в парижкото предградие Севър между държавите победителки в Първата световна война и Османската империя на 10 август 1920 г.

Турската империя престава да съществува. Предишните ѝ владения се разделят от победителите. В пределите на Турция остават само една четвърт от предишната и територия. Източна Тракия, европейският бряг на Дарданелите, Галиполският полуостров и част от западното крайбрежие на Турция заедно с гр. Смирна се предават на Гърция. Над Сирия, Ливан, Палестина и Месопотамия се установява мандат на Обществото на народите. Турция се отказва от всички права в Египет и Судан, признава английски протекторат над Египет и анексирането на Кипър от Англия, признава френски протекторат над Мароко и Тунис, загубва всички права и привилегии в Либия и отстъпва на Италия Додеканезите.

Договорът потвърждава действието на режима на капитулациите, както и наложеният външен финансов контрол. Той засилва възможността за намеса на западноевропейските държави във вътрешния живот на Турция.

Договорът задължава Турция да намали своите въоръжени сили на 50 000 души.

Севърският мирен договор е ревизиран на Лондонската конференция (1921 г.). Той окончателно престава да действа след подписването на Лозанския мирен договор през 1923 г.

В крайна сметка Версайския договор цели запазването на мира, чрез териториално и икономическо ограничаване на Германия, но той се оказва „нож с две остриета“. Изтормозените германски жители, озлобени от окаяното вътрешно-икономическо положение на страната и се доверяват не крайно

екстремистката политика на Адолф Хитлер като го избират за техен лидер. На 21 Март 1936г. Хитлер обявява, че духът на Версайския договор е унищожен. Германия започва подготовка за Втората световна война.

Парижката мирна конференция

Powered by

Bukvar.bg

Image not found

© 2010-2024